

Vestfold
og Telemark
revisjon

Bjorstaddalen Avfallsanlegg AS

Eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon | Skien kommune

Innhold

Sammendrag	3
1. Innledning.....	5
1.1. Kontrollutvalgets bestilling	5
1.2. Bakgrunn.....	5
1.3. Problemstillinger	6
1.4. Revisjonskriterier	6
1.5. Avgrensning.....	7
1.6. Metode og kvalitetssikring	8
1.7. Uttalelser fra eier og selskap	8
2. Tidslinje	9
3. Styrets håndtering av utbyttesaken	11
3.1. Revisjonskriterier	11
3.2. Konsernet.....	13
3.3. Utbyttepolitikk og informasjon til eier	14
3.4. Beslutninger om utbytte	17
3.5. Revisors vurdering.....	19
4. Eierstyringen av Bjorstaddalen Avfallsanlegg AS.....	22
4.1. Revisjonskriterier	22
4.2. Eierstrategi – forventninger om utbytte	24
4.3. Gjennomføring av generalforsamlinger	24
4.4. Eiermøter og informasjon mellom selskap og eier	26
4.5. Revisors vurdering.....	27
5. Konklusjon	28
Litteratur og kildereferanser	29
Vedlegg.....	30
Vedlegg 1: Uttalelse fra eier	30
Vedlegg 2: Metode og kvalitetssikring	31

Sammendrag

I denne eierskapskontrollen har vi undersøkt følgende problemstillinger:

- 1. Har styret i Bjorstaddalen Avfallsanlegg AS opptrådt i samsvar i gjeldende krav og føringer i utbyttesaken?**
- 2. Har eierstyringen av Bjorstaddalen Avfallsanlegg AS vært samsvar med kommunens eierskapsmelding og andre relevante føringer?**

Våre undersøkelser viser følgende:

Har styret i Bjorstaddalen Avfallsanlegg AS opptrådt i samsvar i gjeldende krav og føringer i utbyttesaken?

Eiers forventninger om utbytte blir vedtatt i kommunens budsjett. Styret i Bjorstaddalen Avfallsanlegg hadde utarbeidet planer for utdeling av utbytte for regnskapsårene 2019 - 2024/25. Så vidt vi kan se, er ikke styrets planer avstemt med eiers forventning om utbytte.

Dersom selskapet mener at det ikke er mulig eller forsvarlig å imøtekomme eiers forventning, bør selskapet gå i dialog med eier for å få en formell avklaring om hva som skal gjøres. Styret informerte eier om selskapets investeringsplaner og hvilke konsekvenser dette ville ha for utdeling av utbytte i mars 2023, og bad om eiermøte om saken. Vi mener at den informasjonen burde ha vært løftet opp til formell avklaring i eierorganet, og at både selskapet og eier har ansvaret for at det ikke ble gjort.

Aksjeloven begrenser styrets og generalforsamlingens handlingsrom når det gjelder utbytte. I dette tilfelle er det ikke foreslått utbytte. Saksbehandlingen viser ikke om styret kunne gitt utbytte etter aksjelovens krav om likviditet og egenkapital. Sett i forhold til eiers uttrykte forventninger om utbytte, burde styret fått utredet om det var anledning til å gi utbytte etter aksjeloven, og gitt eier en fylldigere begrunnelse for sin beslutning.

Har eierstyringen av Bjorstaddalen Avfallsanlegg AS vært samsvar med kommunens eierskapsmelding og andre relevante føringer?

Vi mener at eierstyringen av Bjorstaddalen Avfallsanlegg delvis har vært i samsvar med kommunens eierskapsmelding.

Kommunen har opptrådt i samsvar med eierskapsmeldingen når det gjelder generalforsamlingen i selskapet. Det innebærer at generalforsamlingssakene har vært behandlet i bystyret før generalforsamlingsmøtet og at eier har vært representert på generalforsamlingen i samsvar med delegert fullmakt.

Kommunen har ikke utarbeidet eierstrategi. Eier har heller ikke hatt annen formell prosess for å formidle sine forventninger til selskapet. Vi mener at det ikke er tilstrekkelig å vedta forventninger til

selskapet i bystyrets budsjett, uten at vedtakene blir formelt formidlet til selskapet. Kommunen er nå i gang med å utarbeide eierstrategier.

Det har vært eiermøte både i 2023 og 2024. I forbindelse med eiermøtet i 2023, fikk eier informasjon som burde ha vært løftet til formell avklaring i eierorganet, se også konklusjon over.

Bakgrunn, grunnlag og metode

Oppdraget er bestilt av kontrollutvalget i sak 5/25 og 15/25, jf. bystyrets vedtak i sak 3/25. Våre vurderinger og anbefalinger bygger krav i aksjeloven, kommuneloven, selskapets vedtekter, kommunens eierskapsmelding og anbefalinger om godt eierskap (KS og NUES).

Kontrollutvalget ønsket også at vi skulle undersøke om det på bakgrunn av denne saken var behov for å endre kommunens eierskapsmelding. Kommunen vedtok ny eierskapsmelding i den perioden dette oppdraget ble gjennomført. Siden den eierskapsmeldingen som ligger til grunn for å vurdere kommunens og selskapets handlinger i denne saken ikke gjelder lenger, har vi vurdert det som lite hensiktsmessig å kommentere ev. forhold som burde blitt endret.

For å svare på problemstillingene har vi gjennomført intervjuer og gjennomgått relevant dokumentasjon.

Bø, 28. mai 2025

1. Innledning

1.1. Kontrollutvalgets bestilling

Oppdraget er bestilt av kontrollutvalget i Skien kommune i sak 5/25 og sak 15/25, jf. bystyrets vedtak i sak 3/25.

Reglene om eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon i selskap står i kommuneloven § 23-2, første ledd bokstav c og d, jf. § 23-3, § 23-4 og § 24-2, og i forskrift om kontrollutvalg og revisjon.

1.2. Bakgrunn

Bystyrets vedtak i sak 3/25:

Bystyret i Skien ber kontrollutvalget om å gjennomføre en selskapskontroll av Bjorstaddalen Næring AS for å vurdere om kommunens eierstyring har vært forsvarlig, og om selskapets økonomiske disposisjoner er i samsvar med kommunens forventninger og interesser.

Kontrollutvalget skal i særlig grad undersøke om selskapet har inngått låneavtaler som inneholder vilkår som begrenser utbetaling av utbytte, og i så fall hvordan slike avtaler har blitt besluttet og kommunisert til eieren. Det skal også vurderes om bystyret som eier har fått tilstrekkelig informasjon på riktig tidspunkt, og om det har vært tilfredsstillende styringsdialog mellom selskapet og kommunen. Kontrollutvalget bes videre om å vurdere om det er behov for å styrke kommunens eieroppfølging gjennom endringer i Skien kommunes eierskapsmelding.

Videre bes kontrollutvalget om å gi en foreløpig tilbakemelding innen 10. juni 2025 om hvorvidt ytterligere selskapskontroll er nødvendig, og i så fall hvilken metode og omfang som anbefales for en grundigere undersøkelse. Kontrollutvalgets rapport skal legges frem for bystyret så snart undersøkelsen er ferdigstilt, med anbefalinger om eventuelle tiltak for å forbedre kommunens eierstyring og selskapsoppfølging.

Bakgrunnen for bystyrets vedtak er at Skien kommune hadde budsjettert med et utbytte fra Bjorstaddalen Avfallsanlegg AS på 13 mill. kr i kommunens budsjett for 2024. Da innkallingen til generalforsamlingen i selskapet ble lagt fram for behandling i bystyret i sak 105/24 i juni 2024, ble det klart at styret i Bjorstaddalen Avfallsanlegg hadde innstilt på at det ikke skulle gis utbytte til eier, dvs. til kommunen. Kommunen anmodet selskapet om å vurdere utbytte på nytt og imøtekomme eiers forventning. Utbyttesaken ble fulgt opp videre i lukkede møter i formannskapet høsten 2024.

1.3. Problemstillinger

For å svare ut bystyrets vedtak har vi formulert følgende problemstillinger:

1. Har styret i Bjorstaddalen Avfallsanlegg AS opptrådt i samsvar i gjeldende krav og føringer i utbyttesaken?

Her vil vi se på:

- Låneavtalen
- Utbytteregulene i aksjeloven

2. Har eierstyringen av Bjorstaddalen Avfallsanlegg AS vært samsvar med kommunens eierskapsmelding og andre relevante føringer?

Her vil vi særlig se på:

- Generalforsamlinger og eiermøter – forberedelse og gjennomføring
- Annen informasjon mellom eier og selskap

Bystyrets bestilling omtaler Bjorstaddalen Næring AS. Bjorstaddalen Avfallsanlegg AS (morselskap) og Bjorstaddalen Næring AS (datterselskap) ble fusjonert til Bjorstaddalen Næring AS i januar 2025. Beslutningene om å ikke foreslå utbytte og inngåelse av låneavtalen ble tatt før fusjonen, av styret i Bjorstaddalen Avfallsanlegg AS. Rapporten handler derfor om Bjorstaddalen Avfallsanlegg AS.

Kontrollutvalget ønsket også at vi skulle undersøke om det på bakgrunn av denne saken var behov for å endre kommunens eierskapsmelding. Kommunen vedtok ny eierskapsmelding i den perioden dette oppdraget ble gjennomført. Siden den eierskapsmeldingen som ligger til grunn for å vurdere kommunens og selskapets handlinger i denne saken ikke gjelder lenger, har vi vurdert det som lite hensiktsmessig å kommentere ev. forhold som burde blitt endret.

1.4. Revisjonskriterier

Revisjonskriteriene¹ i eierskapskontrollen/forvaltningsrevisjonen er hentet fra aksjeloven, kommuneloven, selskapets vedtekter, kommunens eierskapsmelding, og anbefalinger om godt eierskap (KS og NUES²).

Aksjeloven

Aksjeloven regulerer stiftelse, organisering og drift av aksjeselskaper. Loven har blant annet bestemmelser om eierorgan (generalforsamling) og selskapets ledelse (styre og daglig leder), om innkallingsfrister, saksbehandling og dokumentasjon. Loven har også bestemmelser som regulerer adgangen til å ta utbytte fra selskapet.

---

¹ Det skal alltid etableres revisjonskriterier i forvaltningsrevisjon, jf. forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 15. Revisjonskriterier er de regler og normer som gjelder innenfor det området vi skal undersøke. Revisjonskriteriene er grunnlaget for revisors analyser, vurderinger og konklusjoner.

² KS er Kommunenes Sentralforbund. NUES er Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse.

Kommunens eierskapsmelding

Det følger av kommuneloven § 26-1 at bystyret minst en gang i valgperioden skal vedta en eierskapsmelding. Eierskapsmeldingen skal minimum inneholde kommunens prinsipper for eierstyring, gi en oversikt over selskap, kommunale foretak og andre virksomheter som kommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesser i, og angi kommunens formål med sine eierinteresser.

Skien kommunes eierskapsmelding ble rullert i bystyresak 47/25. Vi tar utgangspunkt i eierskapsmeldingen som gjaldt før rulleringen.

Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll

KS har utarbeidet flere anbefalinger til godt eierskap.³ Anbefalingene har som formål å bidra til kunnskap om viktige hensyn og hva som bør på plass for at kommunene skal få til en god eierstyring av selskaper og foretak. Det er også et formål å gi kunnskap til styremedlemmene om god selskapsledelse og praktisering av roller. KS' anbefalinger bør som hovedregel legges til grunn når kommunen skal utarbeide egne eierstyringsprinsipper.

Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse (NUES)⁴ gir anbefalinger for børsnoterte selskaper. Formålet med anbefalingene fra NUES, er at selskapene skal ha en eierstyring og selskapsledelse som klargjør rolledeling mellom aksjeeiere, styre og daglig ledelse utover det som følger av lovgivningen. Noen av disse anbefalingene kan være relevante og nyttige også for kommunens eierstyring av store eller kommersielle selskap.

Kriteriene er utledet og framgår under hver problemstilling nedenfor.

1.5. Avgrensning

Denne eierskapskontrollen/forvaltningsrevisjonen handler om Bjorstaddalen Avfallsanleggs beslutning om ikke å foreslå utbytte til kommunen, samt informasjonsflyten mellom selskapet og kommunen om dette.

Vi vurderer de deler av kommunens eierstyring og eierskapsmelding som er relevant for problemstillingene. Vi har ikke vurdert andre deler av eierskapsmeldingen.

Vi ser på perioden fra desember 2022 da avtalen om byggelån ble inngått, fram til juni 2024 da generalforsamlingen for 2023 ble avholdt.

---

³ Dag-Henrik Sandbakken (red), *Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll*, KS, 2020, <https://www.ks.no/globalassets/fagomrader/for-deg-som-folkevalgt/AnbefalingerEierskap2020.PDF>

⁴ [Den norske anbefalingen om eierstyring og selskapsledelse | NUES](#)

1.6. Metode og kvalitetssikring

Oppdraget er utført av forvaltningsrevisorene Anne Hagen Stridsklev og Kirsti Torbjørnson, med Anne Hagen Stridsklev som oppdragsansvarlig.

Vi har gjennomført intervjuer og gjennomgått dokumentasjon som er relevant i saken.

Det står mer om metode og tiltak for kvalitetssikring i vedlegg 2 til rapporten.

1.7. Uttalelser fra eier og selskap

Rapporten er presentert i et møte med kommunen og sendt til uttalelse til kommunen og til selskapet, jf. forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 14. Selskapet hadde ingen kommentarer til rapporten. Uttalelsen fra kommunen ligger i vedlegg 1, og har ikke ført til endringer i rapporten.

2. Tidslinje

Dato	Hendelse
10.12.20	Bystyret vedtar kommunens budsjett og økonomiplan for 2021-2021. I økonomiplanen blir det lagt til grunn et utbytte på 13 mill. kr per år fra Bjorstaddalen Avfallsanlegg AS fra 2022 og ut planperioden. (Bystyresak 174/20)
Juni 21 (?)	Generalforsamlingen for 2020 i Bjorstaddalen vedtar utbytte på kr 6,5 mill. kroner. Protokollen er ikke datert.
23.05.22	Generalforsamlingen for 2021 i Bjorstaddalen vedtar utbytte på kr 6,5 mill. kroner
13.12.22	Tilleggsutbytte på 6,5 mill. kr blir vedtatt på ekstraordinær generalforsamling i Bjorstaddalen Avfallsanlegg AS.
06.12.22	Tilbud om byggelån fra DNB bank til Bjorstaddalen Næring AS. Banken stiller som betingelse at banken skal samtykke dersom det skal gis utbytte over 6,5 mill. kroner i gruppen samlet. Endringer i eierskap krever også bankens samtykke.
09.12.22	Styreleder og ett styremedlem fra Bjorstaddalen Næring AS skriver under lånedokumentene. Styreleder og ett styremedlem fra Bjorstaddalen Avfallsanlegg AS skriver også under, siden Bjorstaddalen Avfallsanlegg er kausjonist.
24.03.23	Brev fra Bjorstaddalen Avfallsanlegg AS til ordfører og kommunedirektør. Selskapet ber om eiermøte, og informerer om investeringer som datterselskapet skal gjennomføre. Selskapet anmoder også om at eier ikke tar ut utbytte, ev. tar ut lavt utbytte de to neste årene.
14.04.23	Det ble avholdt eiermøte. Varaordfører og kommunedirektør deltar fra kommunen. Det er ikke skrevet referat fra møtet.
11.05.23	Styret i Bjorstaddalen Avfallsanlegg AS fikk følgende informasjon fra eiermøtet: <i>Det ble ikke gitt gehør for å redusere utbyttet for 2022, men at et forslag om reduksjon av utbyttet for 2023 må legges fram til budsjettet i høst.</i>
08.06.23	Styret i Bjorstaddalen Avfallsanlegg AS godkjenner selskapets årsmelding for 2022.
Juni 23	Utbetaling av byggelånet startet.
15.06.23	Bystyret behandler innkalling til generalforsamling for 2022 i Bjorstaddalen Avfallsanlegg AS.
21.06.23	Ordinær generalforsamling for 2022 i Bjorstaddalen Avfallsanlegg AS. Utbytte på 13 mill. kroner for regnskapet 2022 ble vedtatt.
Mai 24	Tilbud om nedbetalingskreditt fra DNA bank til Bjorstaddalen Næring AS. Banken stiller som vilkår at banken skal godkjenne utbytte over 3 mill. kr per år samlet i gruppen.
21.05.24	Styret i Bjorstaddalen Avfallsanlegg AS vedtar selskapets årsmelding for 2023.
13.06.24	Bystyret behandler innkalling til ordinær generalforsamling for 2023 – sak 105/24
17.6.24	Ordinær generalforsamling for 2023 i Bjorstaddalen Avfallsanlegg AS. Det ble vedtatt å ikke utbetale utbytte.

29.8.24	Det ble avholdt eiermøte. Styreleder deltar fra Bjorstaddalen Avfallsanlegg. Ordfører, varaordfører og kommunedirektør representerer eier.
Sept. – nov.24	Korrespondanse mellom kommunen og Bjorstaddalen Avfallsanlegg om utbytte og låneopptaket.
11.12.24	Formannskapsak 78/24 Tilbakemelding fra Bjorstaddalen Avfallsanlegg AS vedrørende spørsmål om utbytte. Formannskapet vedtok følgende: <i>Dersom styreleder trekker seg, får ordfører som representant fra eier fullmakt til å utnevne en representant fra styret som styreleder inntil nytt styre er valgt.</i> Styreleder i Bjorstaddalen Avfallsanlegg trakk seg etter dette møtet.

3. Styrets håndtering av utbyttesaken

Problemstilling 1: Har styret i Bjorstaddalen Avfallsanlegg AS opptrådt i samsvar i gjeldende krav og føringer i utbyttesaken?

3.1. Revisjonskriterier

Styret – oppgaver og saksbehandling

Forvaltningen av selskapet hører under styret. Det innebærer blant annet at styret skal sørge for forsvarlig organisering av virksomheten, og fastsette nødvendige planer og budsjetter, jf. aksjeloven § 6-12. Styret skal holde seg orientert om selskapets økonomiske stilling, og skal påse at selskapets virksomhet, regnskap og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll. Styret har det overordnede ansvaret for at selskapet oppfyller plikten til å ha forsvarlig egenkapital og likviditet, jf. aksjeloven § 3-4. Styret har en særlig plikt til å påse at kravet om forsvarlig egenkapital og likviditet er oppfylt ved visse disposisjoner på selskapets vegne, f.eks. § 3-8 (selskapets avtaler med en tilknyttet part) og § 8-1 fjerde ledd (utdeling av utbytte).⁵

Styret skal som hovedregel behandle saker i møte, jf. aksjeloven § 6-19. Styrebehandling skal varsles på hensiktsmessig måte, med forsvarlig frist, jf. § 6-22. Daglig leder skal forberede sakene i samråd med styreleder, og en sak skal forberedes og framlegges slik at styret har et tilfredsstillende behandlingsgrunnlag, § 6-21. Kravet om at styret skal ha et tilfredsstillende behandlingsgrunnlag, innebærer at styremedlemmene skal få nødvendig informasjon til å kunne treffe vedtak på et opplyst grunnlag.⁶

Det skal føres protokoll over styrebehandlingen, jf. aksjeloven § 6-29. Protokollen skal minst angi tid og sted, deltakerne, behandlingsmåten og styrets beslutninger. Dersom vedtaket ikke er enstemmig, skal det framgå hvem som har stemt for og mot. Protokollen skal vise at saksbehandlingen oppfyller kravene til beslutningsdyktighet.

Informasjon – kommunikasjon med eier

I kommunens eierskapsmelding omtales eiermøter flere steder. Det er lagt opp til at det skal være årlige eiermøter, og at selskapet skal lage en plan for eiermøtene, jf. pkt. 4.1.

Et eiermøte er et møte mellom kommunen som eier, styret og daglig leder. KS sier følgende om eiermøter: ⁷

Et eiermøte er ikke lovregulert og er en uformell arena der det ikke skal treffes vedtak, men hvor både eieren og selskapet kan ha gjensidig informasjonsutveksling, forventnings-

⁵ Karnov lovkommentar i Lovdata Pro, Reiersen, 2022, aksjeloven § 3-4, note 3

⁶ Karnov lovkommentar i Lovdata Pro, Christoffersen, 2022, ajour 2024: aksjeloven § 6-21, note 2.

⁷ KS Folkevalgtprogram. Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll. 2023-2027

avklaringer og drøfte generell utvikling og rammevilkår for virksomheten. Det bør ikke legges føringer eller «gis signaler» i eiermøtene som kan anses å gripe inn i styrets myndighetsområde. All eierstyring skal formelt skje i representantskapet eller i generalforsamlingen. Eiermøtene er uforpliktende for eierne og for selskapet.

Videre står det i pkt. 4.2 at virksomheten skal sikre god informasjon til eierne. Dette innebærer blant annet at:

- Virksomhetene skal utarbeide en selskapsstrategi som beskriver hvordan virksomheten skal oppnå sine mål.
- Det skal lages en plan for eiermøter.

Utbytte

Aksjeloven kapittel 8 handler om utbytte fra aksjeselskap. Et selskap står ikke fritt til å dele ut utbytte – selskapets kreditorer har førsteretten til selskapets midler. Aksjeloven § 8-1 regulerer om selskapet har økonomisk grunnlag for å dele ut utbytte og utbyttelignende disposisjoner, og hvor mye selskapet i så fall kan dele ut.

- Utbytte kan kun deles ut av fri egenkapital.
- Overkurs og annen innskutt kapital er ikke fri egenkapital, men kan utbetales som tilbakebetaling av innskutt kapital
- Aksjekapital, fond for urealiserte gevinster og fond for vurderingsforskjeller er ikke fri egenkapital og inngår ikke i beløpet som kan deles ut som utbytte.⁸

For å vurdere hva som maksimalt kan deles ut som utbytte må det gjøres en teknisk beregning av om det er andre forhold som påvirker hvor mye som kan deles ut av den frie egenkapitalen. I tillegg må selskapet ha en forsvarlig egenkapital og likviditet etter utdelingen, jf. § 8-1.

Skien kommune sier i eierskapsmeldingen kapittel 4 at eiers formål med eierskapet, samt vedtatt eierstrategi, skal være førende for virksomhetens selskapsstyring.

NUES⁹ anbefaling nr. 3 sier at

Styret bør påse at selskapet har en kapitalstruktur som er tilpasset selskapets mål, strategi og risikoprofil.

Styret bør utarbeide og gjøre kjent en klar og forutsigbar utbyttepolitikk.

I NUES kommentar til anbefaling nr. 3 står at det bør begrunnes dersom overskytende del av egenkapitalen beholdes i selskapet og ikke tilføres aksjeeierne gjennom utbytte eller kapitalnedsettelse.

---

⁸ <https://www.sticos.no/fagstoff/beregning-av-maksimalt-utbytte>

⁹ [Norsk anbefaling om eierstyring og selskapsledelse](#). Anbefalingen er først og fremst beregnet på børsnoterte selskap, men noen av anbefalingene er relevante og nyttige også for andre selskap.

Beslutning om utdeling av utbytte treffes av generalforsamlingen, etter at styret har lagt frem forslag om utdeling eller annen bruk av overskudd, jf. § 8-2 første ledd. Det kan ikke besluttes utdelt høyere utbytte enn hva styret har foreslått eller godtar.

På dette grunnlaget har vi utledet følgende revisjonskriterier:

- Styret bør utarbeide og gjøre kjent en klar og forutsigbar utbyttepolitikk.
- Styret skal lage en plan for eiermøter, og sørge for god informasjon til eier.
- Styrets forslag til utbytte skal behandles i møte, og saken skal være utredet og protokollført i samsvar med aksjeloven.
- Styret skal ikke foreslå større utbytte enn aksjeloven tillater.

3.2. Konsernet

Selskapene

Konsernet bestod i 2024 av morselskap og to heleide datterselskaper. Morselskap var Bjorstaddalen Avfallsanlegg AS, og datterselskapene var Bjorstaddalen Næring AS og A Utvikling AS¹⁰. Det var aldri noen aktivitet i A Utvikling AS og selskapet ble lagt ned i 2024. Vi omtaler derfor ikke dette selskapet videre.

Bjorstaddalen Avfallsanlegg AS fusjonerte med datterselskapet Bjorstaddalen Næring AS i januar 2025. Selskapet heter i dag Bjorstaddalen Næring AS.

Bjorstaddalen Avfallsanlegg hadde følgende formål:

Å fungere som et holdingselskap for selskap som driver miljøvennlig avfallsdeponi, mottak og håndtering av avfall fra husholdningene og næringsvirksomhet i Grenland, samt det som naturlig står i forbindelse med dette.

Bjorstaddalen Næring hadde følgende formål:

Selskapets formål er å levere tjenester knyttet til behandling og håndtering av avfall fra næringsliv og kommuner. I tillegg kommer annen virksomhet som naturlig står i tilknytning til dette. Selskapet kan delta på eiersiden i andre virksomheter når dette ligger innenfor selskapets formål.

Formålet til Bjorstaddalen Næring er videreført i det fusjonerte selskapet.

Styrene

Styrene i mor- og datterselskap per mai 2024:

---

¹⁰ Selskapet hadde følgende formål: Eie, utvikling, drift, utleie og kjøp og salg av næringstomter og næringseiendom, samt det som naturlig står i forbindelse med dette.

Bjorstaddalen Avfallsanlegg AS	Bjorstaddalen Næring AS
Ole Geir Hoppestad - leder	Ole Geir Hoppestad - leder
Cathrine Hasler Bakka - nestleder	Ingvild Grov Korneliussen - medlem
Knut Janøy - medlem	Sindre Hauen - medlem
Tommy Staurvik Tollefsen - medlem	
Helene Sundell - medlem	
Ingvild Grov Korneliussen - medlem	
Knut Torstein Skinnarland - medlem	
Tove Beate Bjønnes Hoppestad - medlem	

Ifølge selskapet har alle saker i Bjorstaddalen Næring som har litt større omfang, blitt vedtatt i styret til morselskapet, og ikke i styret til Bjorstaddalen Næring.

Låneavtalen

Bjorstaddalen Næring AS har gjennomført og planlagt omfattende investeringer, dels etter pålegg fra Statsforvalter og dels for å gi økt inntjening. Selskapet inngikk derfor avtale om byggelån med ramme inntil 37,5 mill. kr i desember 2022. Låneavtalen ble underskrevet av styreleder og ett styremedlem i Bjorstaddalen Næring AS.

Bjorstaddalen Avfallsanlegg AS kausjonerte for lånet.

I låneavtalen stilte banken som vilkår at de skulle godkjenne utbytte over 6,5 mill. kr samlet i gruppen. I låneavtalen fra mai 2024 satte banken som vilkår at utbytte utover 3 mil. kr pr år krevde bankens skriftlige samtykke.

3.3. Utbyttepolitikk og informasjon til eier

Utbyttepolitikk/strategi

Bjorstaddalen Næring AS har et styringsdokument som gjelder for perioden 2021-2025.

Styringsdokumentet inneholder visjon, strategiplan og handlingsplan. Styringsdokumentet ble utarbeidet i 2017 og rullert i 2021. Styringsdokumentet lå ved innkalling til generalforsamling for 2016, som bystyret behandlet i sak 77/17. Vi kan ikke se at det rullerte strategidokumentet fra 2021 ble oversendt bystyret. Styringsdokumentet omtaler ikke utbytte, og det sier heller ikke noe konkret om fremtidige investeringsbehov eller -planer.

I saksframlegg til styret fra september 2019, skriver daglig leder at det er viktig å bygge egenkapital for de store investeringene som selskapet står overfor. Han anbefaler derfor at det ikke tas ut større utbytte enn 6,5 mill. kr de neste fem årene. Styret vedtok denne anbefalingen. Bakgrunnen for denne styresaken, var at styret hadde fått oversendt et forslag om utbytte fra et bystyremedlem etter generalforsamlingen i juni samme år. Bystyremedlemmet hadde foreslått å ta

ut 15 mill. kr i ekstraordinært utbytte. Bystyret vedtok å sende dette forslaget over til styret i Bjorstaddalen Avfallsanlegg for vurdering.¹¹

Vi har ikke dokumentasjon på om ev. hvordan dette styrevedtaket ble formidlet til eier.

Eiermøter og informasjon til eier

Selskapet har ikke laget plan for eiermøter. Ifølge daglig leder og tidligere styreleder har selskapet invitert ordfører og formannskap flere ganger for å orientere om virksomheten, men de har vist liten interesse for selskapet. Tidligere styreleder sier at disse invitasjonene som oftest ikke vært formelle, eier er bare spurt om å komme.

Eiermøte april 2023

24. mars 2023 sendte selskapet brev til Skien kommune ved ordfører og kommunedirektør med forespørsel om eiermøte til ordfører og kommunedirektør. I brevet redegjør selskapet for investeringer som Bjorstaddalen Næring måtte og ønsket å gjennomføre. Noen av investeringene måtte gjøres for å følge opp krav fra Statsforvalter, andre investeringer skulle gjennomføres for å utvikle selskapet. I sum skulle selskapet investere for inntil 300 mill. kroner de to neste årene. Ifølge selskapet var det vanskelig å kombinere høye uttak av likvider samtidig som man skulle investere. I brevet bad selskapet derfor eier om å ikke ta ut utbytte, ev. om å ta ut lavt utbytte de to neste årene. Ifølge tidligere styreleder var dette selskapets strategi for utbytte, dvs. to år uten utbytte eller med lavt utbytte.

Det fremkommer i saksfremstillingen til formannskapssak 62/24 at dette brevet ikke ble sendt til postmottak i kommunen og heller ikke journalført i kommunens sak- og arkivsystem.

Eiermøtet ble avholdt 14. april 2023. I eiermøtet var eier representert med daværende varaordfører og kommunedirektør.

Daglig leder¹² husker ikke om bankens lånevilkår ble diskutert på dette møtet. Ifølge kommunedirektør ble det ikke informert om låneavtalen i eiermøtet.

Tidligere varaordfører sier at han ikke oppfattet møtet som et ordinært eiermøte, men mer en befaring med påfølgende informasjon fra selskapets ledelse.

Under befaringen ble vi vist rundt på anlegget i Bjorstaddalen og spesielt ble vi vist arealene som var under opparbeidelse og utvikling for ny virksomhet. En av virksomhetene som skulle etableres var omlastingsstasjon for matavfall hvor det var skrevet kontrakt med RIG (Renovasjon i Grenland) Det ble opplyst at dette var en stor investering, men at det også var en grei inntjening knyttet til avtalen.

---

¹¹ Bystyresak 62/19 Bjorstaddalen avfallsanlegg AS – innkalling til generalforsamling 2018

¹² Nåværende daglig leder for Bjorstaddalen Næring AS, tidligere konserndirektør for både Bjorstaddalen Avfallsanlegg AS og Bjorstaddalen Næring AS.

Under informasjonen i etterkant av befaringen ble det orientert om de pågående prosjektene som selskapet jobbet med, samt de krav som overordna myndigheter hadde til anlegget og konsesjonen (dekke over utelagring av impregnerte materialer, bunnsetting av deponi og rensing av sigevann). I tillegg jobbet selskapet med å se på ulike næringsaktiviteter knyttet til sirkulære produksjoner, både ut ifra egne aktiviteter og eksterne virksomheter som kunne tenke seg lokalisering i Bjorstaddalen.

Med bakgrunn i de planer som selskapet den gang hadde var det naturlig å se på ulike former for prosesser knyttet til finansiering, men at både egenkapital og likviditet selvsagt var så langt godt ivare tatt pt.

Det framkom ingen signaler under denne informasjonen om at utbyttekravet fra Skien kommune ville bli krevende å innfri.

Kommunedirektør sier at det ble informert om utbytte i generelle vendinger i eiermøtet, men det var ingen signaler om at det ikke var mulig å gi utbytte.

Ifølge tidligere varaordfører, ble det ikke avtalt noe på eiermøtet.

Tidligere styreleder sier at tilbakemeldingen fra eier i utbyttespørsmålet var at «det greier dere».

Det ble ikke skrevet referat fra eiermøtet.

I saksfremstillingen til formannskapssak 62/24 står det at utbytte var «oppe» i eiermøtet, men at det ble ikke konkludert.

Ifølge styreprotokollen fra styremøte 11. mai 2023 i Bjorstaddalen Avfallsanlegg, ble det gitt følgende informasjon om eiermøtet:

Det ble ikke gitt gehør for å redusere utbyttet for 2022, men at et forslag om reduksjon av utbyttet for 2023 må legges fram til budsjettet i høst.

Tidligere styreleder mener at det var kommunedirektør som hadde ansvar å følge saken videre opp i kommunens budsjett.

Informasjon til ordfører høsten 2023

Tidligere styreleder sier at han hadde møte med nåværende ordfører rett etter valget i 2023. Der orienterte han om investeringene som Bjorstaddalen Næring AS planla å gjøre, og bad om tilbakemelding dersom de planlagte investeringene var problematiske. Slik han forstod det, var det greit.

Ifølge varaordfører ble denne informasjonen oppfattet som en generell orientering om selskapets utvikling. Eier tok informasjonen til orientering.

Informasjon til generalforsamlingen – juni 2023

Til generalforsamlingen i juni 2024 for regnskapsåret 2023, la selskapet fram et notat med overskriften *Vedrørende eiers ønske om utbytte*. I notatet skriver selskapet blant annet

- Bankene krever minimum egenkapital ved låneopptak. Dette kravet er innskjerpet med tanke på verdenssituasjonen. Aksjeloven stiller i tillegg krav om å til enhver tid ha forsvarlig egenkapital.
- Det foreligger flere krav fra Statsforvalter som medfører fremtidig investeringsbehov.
- Styret har vedtatt flere investeringer, blant annet opparbeidelse av tomt og nytt bygg for omlasting av mat- og restavfall fra husholdninger.
- På grunn av de store investeringene er det strenge krav til egenkapital og kontantbeholdning, og det er ikke rasjonelt for selskapet å utbetale utbytte for 2023. Selskapet anmoder derfor eier om å ikke ta ut utbytte.

Notatet informerer ikke om at Bjorstaddalen Næring AS har inngått låneavtale der ett av vilkårene er at banken skal godkjenne utbytte over 6,5 mill. kr. Det fremgår heller ikke av notatet om selskapet har lov til å utbetale utbytte i hht kravet om forsvarlig egenkapital og likviditet.

3.4. Beslutninger om utbytte

Bjorstaddalen Avfallsanlegg AS er eid av Skien kommune, og det er dermed dette selskapet kommunen kan få utbytte av. Bjorstaddalen Næring AS kan gi utbytte til sin eier, dvs. til Bjorstaddalen Avfallsanlegg AS.

Tabellen under viser hvilket utbytte kommunen har budsjettert med, og hvilke utbytter som selskapet har utbetalt i perioden 2021 – 2024.

	2021	2022	2023	2024
Budsjettert	6,5 mill. kr	13 mill. kr	13 mill. kr	13 mill. kr
Ordinært utbytte	6,5 mill. kr	6,5 mill. kr	13 mill. kr	0
Tilleggsutbytte		6,5 mill. kr		

Bystyret vedtar kommunens utbytteforventning i kommunens handlingsprogram og budsjett. Ifølge daglig leder er det ikke noen direkte dialog eller prosess fra eiers side for å gjøre selskapet kjent med utbytteforventninger. Han mener videre at kommunen burde hatt en strategi som gikk ut på å vurdere utbytte sammen med styret i selskapet, i stedet for å sette et fast beløp. Det er videre problematisk at eier budsjetterer med et fast beløp i utbytte over lang tid, uten å ta hensyn til selskapets vedtatte investeringer.

Utbytte fra årsregnskap 2021 og 2022

Styret i Bjorstaddalen Avfallsanlegg behandlet utbytte i styremøte 16. november 2022. Bakgrunnen for saken var at det var oppstått uklarheter om utbytte for regnskapsåret 2021. På ordinær generalforsamling i mai 2022, var det vedtatt utbytte på 6,5 mill.kr. Daglig leder skriver videre:

I etterkant av generalforsamling i mai 2022 for regnskapsåret 2021, ble styrets forslag til utbytte på 6,5 mill. kr vedtatt. I ettertid har det blitt stilt spørsmål ved dette fra økonomiavdelingen i Skien kommune som sier at det ligger inne et utbytte i fra Bjorstaddalen på 13 mill. kr i 2022. De stiller samtidig spørsmål om hvorvidt Bjorstaddalen hadde gitt signaler om at det vil bli utbytte på 13 mill. kr i 2022, underforstått vet ikke økonomiavdelingen hvorfor det er fastsatt et utbytte i den størrelsen.

I saksframlegget til styret viser daglig leder til styrevedtaket fra 2019, der styret vedtok å ikke øke utbyttet fra 6,5 mill. kr i fem år framover, dvs. til og med regnskapsåret 2022. Han skriver at flere av investeringene som selskapet skulle gjøre hadde nå blitt forsinket, og daglig leder anbefalte derfor igjen at styret ikke skulle øke utbyttet før alle vedtatte investeringer var gjennomført.

Styret vedtok likevel å utbetale tilleggsutbytte på 6,5 mill. kr. Utbyttet skulle finansieres med låneopptak i Bjorstaddalen Avfallsanlegg. Tilleggsutbyttet ble vedtatt på ekstraordinær generalforsamling 13. desember 2022.

Styret vedtok videre at administrasjonen skulle legge fram en vurdering av planlagte investeringer opp mot behovet for egenkapital/kapitalstrømmer i næringsselskapet/morselskapet. Styret ville etter dette be om et eiermøte for å formidle og diskutere størrelsen på fremtidig utbytte med eier.

I styremøte 7. mars 2023 behandlet styret utbytte for regnskapsåret 2022. Av saken fremgår det at utbyttet som Skien kommune mener at skal utbetales, må forbli i selskapet for å utvikle tomt, renseanlegg og bygg til omlasting for RiG og håndtering av annet avfall, alt i henhold til krav fra Statsforvalter. Likviditetsbudsjett for Bjorstaddalen Næring for 2023 og 2024 ligger som vedlegg i saken. I likviditetsbudsjettet er det lagt inn inntekter, faste utgifter og planlagte investeringer for perioden.

Styret vedtok at styreleder og daglig leder skulle legge fram forslag til eier om at det ikke skulle tas ut utbytte. Som nevnt over, ble det skrevet brev til eier med forespørsel om eiermøte.

Tilbakemeldingen fra eiermøtet var at eier ikke godtok at det ikke ble utbetalt utbytte for 2022.

Ifølge daglig leder lånte selskapet penger i 2023 for å utbetale utbytte for 2022.

Utbytte fra årsregnskap 2023

Konsernregnskapet for 2023 ble behandlet i styret 24. april 2024. I protokollen står det følgende:

Det er ikke lagt opp til utbytte for regnskapsåret 2023 pga. store investeringer i fremtidig teknologiske løsninger, samt krav fra Statsforvalter om å flytte all produksjon av avfall inn i bygg. Det er ikke lenger tillatt å prosessere avfall utendørs.

Etter hva vi kan se, ble det ikke lagt fram en teknisk beregning for hvor mye utbytte konsernet maksimalt kunne utbetale i forhold til kravet om forsvarlig egenkapital og likviditet, jf. aksjeloven § 8-1.

Ifølge tidligere styreleder fikk styret tydelige råd fra daglig leder om at egenkapitalen måtte bygges. Han sier at det var flere muntlige redegjørelser fra daglig leder om dette og saken var oppe i mange styremøter. Låneopptaket ble diskutert i styret til morselskapet. Tidligere styreleder sier at han kikket over lånedokumentene. Han sier videre at han kanskje burde ha reagert på begrensningen i låneavtalen, men samtidig var ikke låneavtalen relevant for styrets forslag om ikke å gi utbytte. Styrets nei til utbytte hadde ikke noe med låneavtalen å gjøre.

Daglig leder sier at lånevilkåret ikke ble særskilt diskutert i styret eller i selskapet ellers. Han mener at det ikke er uvanlig at banker har vilkår knyttet til utbytte ved låneopptak. Banken vil alltid ha betryggende sikkerhet. Videre sier han at det uansett ikke er bankens vilkår som begrenset utbetalingen av utbytte. Det er selskapets økonomi og likviditet som ligger til grunn for styrets beslutning om utbytte. Daglig leder mener at dersom selskapet hadde ment at det var forsvarlig med større utbytte, ville ikke banken ha motsatt seg det.

Tidligere styreleder vurderer at selskapet (konsernet) hadde anledning til å gi utbytte, og at verken låneavtalen eller likviditeten var til hinder for det. Men selskapet ønsket å bygge egenkapital for de investeringene som skulle gjøres. Ifølge tidligere styreleder var dette investeringer som ville gi selskapet økt lønnsomhet og gi grunnlag for større utbytte til eier noen år fram.

3.5. Revisors vurdering

Styret har ansvaret for å forvalte selskapet i samsvar med aksjelovens regler og i samsvar med selskapets formål. Ifølge kommunens eierskapsmelding skal også kommunens eierstrategi være førende for virksomhetens selskapsstyring. Som omtalt under pkt. 4.2, har ikke kommunen utarbeidet eierstrategi for selskapet.

Utbyttepolitikk

Selskapet har ikke utarbeidet noen formell utbyttepolitikk. Vi ser likevel av styresaken fra 2019 at styret vedtok en plan for utbytte for den neste femårsperioden. Vi kan ikke se at planen var formidlet til eier. Det at eier doblet sin forventning om utbytte to år før styrets utbytteplan var ute, tyder på at det ikke var tilstrekkelig dialog mellom selskap og eier om dette. Se også pkt. 4.2 om formidling av eiers forventninger.

Selskapet la en ny plan for utbytte i 2023: to år uten eller med lavt utbytte. Denne planen ble formidlet til eier i mars 2023, jf. brevet med forespørsel om eiermøte.

Eiermøter/informasjon til eier

Selskapet har ikke laget plan for eiermøter.

I den perioden vi undersøker, er eier informert om investeringer og konsekvenser derav mhp utbytte, muntlig i eiermøter og i brev og notat til eier. Vi mener at selskapet i større grad burde ha lagt opp til formell informasjon og forankring av disse sakene i generalforsamling.

Det var eiermøte i april 2023. Møtet kom i stand etter formell forespørsel fra selskapet. Utbytte var omtalt i forespørselen om eiermøte til eier, og det var spørsmålet om utbytte som det ble rapportert om til styret etter eiermøtet.

I denne saken står eiers ønske om utbytte i motsetning til styrets ønske om å utvikle selskapet i samsvar med formålet (som også er fastsatt av eier). Et eiermøte er en uformell og uforpliktende arena. Etter vår vurdering er eiermøtet alene ikke egnet til å forankre selskapets omfattende investeringsplaner. Vi mener at selskapets investeringsplaner burde ha vært lagt fram for generalforsamlingen. Det gjelder særlig fordi de planlagte investeringene påvirker styrets vurdering av muligheten forutdeling av utbytte. Vi mener også at eier i eiermøtet kunne ha gitt tilbakemelding til selskapet om at denne saken måtte løftes til generalforsamlingen, med forutgående forankring i bystyre eller formannskap, (jf. eierskapsmeldingen om behandling av eiersaker). På den måten kunne bystyret ha truffet en bedre begrunnet beslutning om utbytteforventningen enn hva budsjettprosessen legger opp til.

I tillegg ble ordfører, ifølge tidligere styreleder, muntlig orientert om selskapets investeringsplaner høsten 2023.

Styret informerte også om årsakene for at de ikke ønsket å dele ut utbytte i notat til generalforsamlingen i 2024. Styrets beslutning er begrunnet med selskapets behov for egenkapital og likviditet til å gjennomføre investeringer. Vi mener at begrunnelsen for at styret ikke foreslo utbytte kunne ha vært tydeligere. Styret kunne ha redegjort for om hvorvidt det var lovlig for selskapet å dele ut utbytte, jf. aksjelovens regler, eller om forslaget var et strategisk valg for å utvikle selskapet, jf. omtale av begrunnelse i anbefaling nr. 3 fra NUES.

Beslutningen om å foreslå at det ikke skulle deles utbytte var ikke i samsvar med eiers føring i kommunens budsjettvedtak, som legger til grunn et utbytte fra selskapet på 13 mill. kr i sitt budsjett. Men den var i samsvar med styrets plan for utbytte som ble formidlet til eier i 2023. Som nevnt over, ble ikke denne planen formelt behandlet av generalforsamlingen eller fulgt opp av eier på annen måte.

Selskapet og eier har ulik forståelse av hvilken betydning bankens lånevilkår hadde for utdeling av utbytte, se også pkt. 4.2. Siden selskapet ikke delte ut utbytte, ble det ikke testet om banken ville vurdert spørsmålet om utbytte annerledes enn styret.

Beslutninger om utbytte

Styret i Bjorstaddalen Avfallsanlegg vedtok å ikke foreslå utbytte for regnskapsåret 2023.

Beslutningen ble tatt i styremøte og er protokollert.

Aksjeloven er ikke til hinder for styrets beslutning om å ikke foreslå utbytte. Så vidt vi kan se, ble det ikke utarbeidet en teknisk beregning av om styret ville hatt anledning til å foreslå utbytte fra selskapet, jf. aksjeloven § 8-1. Ifølge tidligere styreleder var styret godt informert om selskapets behov for egenkapital og likviditet, og styret ble forelagt et likviditetsbudsjett for 2023 og 2024 da

de vurderte utbytte for 2022. Vi mener at styrets beslutning om å ikke foreslå utbytte var tilstrekkelig utredet.

4. Eierstyringen av Bjorstaddalen Avfallsanlegg AS

Problemstilling 2: Har eierstyringen av Bjorstaddalen Avfallsanlegg AS vært samsvar med kommunens eierskapsmelding og andre relevante føringer?

4.1. Revisjonskriterier

Eierskapsmelding

Kommunens eierskapsmelding ble sist vedtatt i juni 2024.¹³ Eierskapsmeldingen skal være et verktøy for å synliggjøre kommunen som en tydelig og forutsigbar eier, og skal vis hva som forventes av aktørene knyttet til de virksomhetene som kommunen eier, jf. pkt. 2 i eierskapsmeldingen. Det framgår av eierskapsmeldingen at kommunens eierstyring skal skje gjennom virksomhetens eierorgan, jf. pkt. 3.4.

Eiers forventninger til selskapene – eierstrategi

Eierstrategier for selskapene skal vedtas av bystyret, og skal synliggjøre eiers mål med eierskapet, jf. eierskapsmeldingen pkt. 3.2. Eierstrategien skal danne utgangspunkt for en god styringsdialog. Det skal blant annet komme fram hvordan eier skal holdes orientert, forventet avkastning og utbyttepolitikk, avhengig av virksomhetens konstitusjon.

Generalforsamling

Ifølge aksjeloven § 5-5 skal det holdes ordinær generalforsamling innen utgangen av juni hvert år. Ordinær generalforsamling skal godkjenne selskapets årsregnskap og eventuell utdeling av utbytte, og skal behandle andre saker som etter lov og vedtekter hører under generalforsamlingen. Innkallingsfrist etter loven er 1 uke.

Selskapets styre kan innkalle til ekstraordinær generalforsamling, jf. aksjeloven § 5-6. Styret plikter å innkalle til ekstraordinær generalforsamling dersom revisor eller aksjonærer¹⁴ skriftlig krever det for å få behandlet et bestemt tema. Aksjonærene kan også holde generalforsamling uten vedtak fra styret, dersom alle aksjonærer samtykker til det.

I KS anbefaling nr. 8 fremgår det at kommunen bør sørge for at bestemmelser om innkallingsfrist til generalforsamling og representantskap tas inn i vedtektene/selskapsavtale. Fristen bør settes slik at kommunen har tid til å behandle aktuelle saker. I kommunens eierskapsmelding står det at kommunen forventer at innkallingene oversendes seks uker før møte i generalforsamlingen.¹⁵ Eierskapsmeldingen gir ikke føringer for at forlenget innkallingsfrist bør vedtas i selskapenes vedtekter.

¹³ Formannskapet i Skien kommune behandlet revidert eierskapsmelding 29.4.25, og bystyret vedtok den 08.05.2025 i sak 47/25, mens arbeidet med denne rapporten pågikk. For denne problemstillingen var det eierskapsmeldingen som ble vedtatt i juni 2024 som var gjeldende.

¹⁴ Aksjonærer som eier minst 10% av aksjene.

¹⁵ Eierskapsmeldingen har to ulike frister: 6 uker før møte i eierorganet, jf. pkt. 6.1 første avsnitt og 6 uker før møte i bystyret, jf. pkt. 6.1 fjerde avsnitt.

Kommunens eierrepresentant

Det anbefales at det er sentrale folkevalgte som blir oppnevnt som kommunens representanter til eierorganet, jf. KS anbefaling nr. 7. Det framgår av kommunens eierskapsmelding pkt. 5.3 at ordfører er kommunens representant i generalforsamling i henhold til fullmakt. I delegasjonsreglementet kapittel 3 står det at ordfører eller den ordfører bemyndiger skal representere kommunens eierinteresser i generalforsamling.

Eierstyring – forankring og informasjon

I KS anbefaling nr. 7 står det at eierstyring skal skje igjennom selskapets eierorgan (i dette tilfellet generalforsamlingen) og skal utøves innenfor rammene av kommunestyrets vedtak. KS anbefaler at det etableres forutsigbare kommunikasjonsformer mellom kommunestyret og eierorganet, og at disse forankres i eierskapsmeldingen.

I kommunens eierskapsmelding pkt. 5.1 står det at bystyrets målsetning med eierskapet i en virksomhet skal synliggjøres igjennom eierstrategi for virksomheten, og at bystyret/eier skal ha en tilbaketrukket rolle. Bystyret kan instruere den som opptrer som eiers representant i eierorganene. Kommunedirektøren skal veilede og sikre at nødvendige beslutninger fattes av rett organ, og forberede saker om generalforsamlinger for bystyret, jf. pkt. 6.1. Eiersaker skal behandles i formannskapet i de tilfeller dersom det ikke er tid til å behandle saken i bystyret før gjennomføring av generalforsamling/representantskap.

I tillegg til de formelle møtene i eierorganet til virksomhetene, anbefaler KS at det gjennomføres eiermøter, jf. anbefaling nr. 6. Dette er møte mellom kommunen som eier, styret og daglig leder. Møtet er en uformell arena hvor virksomheten kan utveksle informasjon med eierne og diskutere strategiske valg uten at det treffes beslutninger.

I kommunens eierskapsmelding omtales eiermøter flere steder. Det er lagt opp til at det skal være årlige eiermøter, og selskapet skal lage en plan for eiermøtene, jf. pkt. 4.1. I pkt. 5.1 står det at bystyret skal sikre seg informasjon om virksomhetene gjennom årlige eiermøter, og i pkt. 6.5 i eierskapsmeldingen står det at ordfører og kommunedirektør skal vurdere om styreleder og daglig leder skal innkalles til eiermøte for å redegjøre for virksomheten og for oppfølging av eierstrategien og eierskapsprinsippene.

På dette grunnlaget har vi utledet følgende kriterier:

- Bystyret skal ha vedtatt en eierstrategi for selskapet som viser hvordan eier skal holdes orientert, forventet avkastning og utbyttepolitikk.
- Kommunen bør sørge for at innkallingsfrist er regulert i selskapets vedtekter.
- Ordfører skal være kommunens representant i generalforsamling.
- Eiersaker skal fortrinnsvis behandles i bystyret, som kan instruere eierrepresentanten.
- Det skal minimum være årlige eiermøter mellom kommunen og selskapet.

4.2. Eierstrategi – forventninger om utbytte

Bystyret har ikke vedtatt eierstrategi for Bjorstaddalen Avfallsanlegg AS.

Kommunen er nå i gang med å utarbeide eierstrategier for selskapene de eier. Eierstrategier for de fire selskapene som kommunen eier alene, herunder Bjorstaddalen Næring AS¹⁶, skal etter planen være ferdige i løpet av sommer/høst 2025. Arbeidet med eierstrategier for selskap som kommunen eier sammen med andre er startet, og går i regi av Grenlandssamarbeidet.

Ifølge ordfører og varaordfører blir eiers forventning om utbytte lagt fram i kommunens budsjett. Det blir ikke sendt særskilt melding til selskapene om denne forventningen. Både styreleder og andre i styret var medlem eller varamedlem av bystyret, og kommunen mener derfor at de derfor burde være godt kjent med eiers utbytteforventning. Ellers formidles forventninger fra eier til selskapene i generalforsamlinger, i eiermøter eller i annen dialog. Se pkt. 3.4. om budsjettet og utbetalt utbytte fra Bjorstaddalen Avfallsanlegg AS.

Ordfører og varaordfører mener at selskapet må forholde seg til eiers forventning om utbytte. Det innebærer at selskapet ikke kan gjøre investeringer som gjør at selskapet ikke kan levere på den forventningen. Hvis selskapet ønsker å gjøre slike investeringer, må det avklares med eier. Slik ordfører og varaordfører forstod det, gikk selskapet med store overskudd og utbytte var mulig. Kommunen ble først orientert om vilkårene i låneavtalen i 2024. Ordfører og varaordfører mener at det ikke er akseptabelt at banken skal være en del i diskusjonen om utbytte.

4.3. Gjennomføring av generalforsamlinger

Vedtektene til Bjorstaddalen Avfallsanlegg AS har ikke bestemmelser om frist for innkalling til generalforsamling.

Innkallingene til generalforsamlingen som ligger som vedlegg til bystyrebehandlingene er ikke datert.¹⁷ Vi legger til grunn at selskapet tidligst kan sende ut innkalling til generalforsamling når årsberetningen er avlagt. Vi har derfor sett når styrets årsberetning er datert, og lagt den datoen til grunn som tidligst mulige innkallingsdato til generalforsamling.

Bjorstaddalens Avfallsregnskaps årsberetning	Bystyrets behandling av innkalling til generalfors.	Ordinær generalforsamling
Datert 8. juni 2023	15. juni 2023 – sak 96/23	21. juni 2023
Datert 21. mai 2024	13. juni 2024 – sak 105/24	17. juni 2024

¹⁶ Bjorstaddalen Avfallsanlegg AS fusjonerte med Bjorstaddalen Næring AS i januar 2025.

¹⁷ Ved forenklet generalforsamling jf. aksjeloven § 5-7, gjelder ikke kravene i aksjeloven §§ 5-8 til 5-16, dvs. at det blant annet ikke er krav om datert innkalling. Det skal ifølge aksjeloven § 5-7a, skrives protokoll fra forenklet generalforsamling, der det skal fremgå at generalforsamlingen ble gjennomført etter § 5-7.

Innkalling til generalforsamling for 2022 og 2023 er behandlet i bystyret i forkant av generalforsamlingen.

Generalforsamling for regnskapsåret 2022 – gjennomført i juni 2023

Til bystyrebehandlingen i 2023 lå følgende dokumenter som vedlegg:

- Innkalling til generalforsamling, ikke datert. Tidspunkt for generalforsamling fremkommer ikke.
- Forslag til protokoll fra ordinær generalforsamling
- Årsregnskap og konsernregnskap Bjorstaddalen Avfallsanlegg
- Årsberetning Bjorstaddalen Avfallsanlegg
- Årsmelding Bjorstaddalen Næring med konsernregnskap
- Revisjonsberetning
- Rapporteringsskjema til bystyret for 2022

Bystyret vedtok følgende:

1. *Innkalling til generalforsamling i Bjorstaddalen avfallsanlegg AS tas til orientering.*
2. *Skien kommunes representanter i generalforsamling gis fullmakt til å stemme for forslag til vedtak i tråd med bystyrets signaler.*

Ordinær generalforsamling ble avholdt 21. juni 2023. Eier var representert ved ordfører og selskapet med styreleder. Utbetaling av utbytte på 13 mill. kr ble vedtatt. Det fremgår ikke av protokollen om det ble gjennomført forenklet generalforsamling.

Generalforsamling for regnskapsåret 2023 gjennomført i juni 2024

Til bystyrebehandlingen i 2024 inneholdt innkallingen samme type dokumenter som året før. Tid og sted for generalforsamlingen fremgår ikke av innkallingen. I tillegg ble det også lagt fram et notat fra selskapet med overskriften *Vedrørende eiers ønske om utbytte*. Innholdet i dette notatet er omtalt under pkt. 3.3.

Bystyret vedtok følgende da de behandlet innkallingen til generalforsamling:

Bystyret viser til budsjettbehandling og vedtak i desember 2023 der det ble lagt til grunn 13 millioner som utbytte fra selskapet. Eier avdekket i forbindelse med utsendelse av generalforsamlingsinnkalling at selskapet innstilte på kr. 0 i utbytte, det har ikke vært noen forutgående dialog hvor denne informasjonen er fremkommet ovenfor eier. Bystyret anmoder Bjorstaddalen AS om en fornyet vurdering fra selskapet, der eiers forventninger til utbytte imøtekommes.

Bystyret ber også om at selskapet redegjør ovenfor eier om selskapets strategi, investeringer og fremtidig utbyttepolitikk.

Alle selskaper må endre sine vedtekter tilpasset eierskapsmeldingen ved å gå bort fra personlige varamedlemmer, til rekkefølgevara. Det bes om at 1. vara inngår i opplæring mv.

Skien kommunes representanter i generalforsamlingen gis fullmakt til å stemme for forslag til vedtak i tråd med bystyrets signaler.

Bystyret innstilte også til valg av styre- og varamedlemmer.

Ordinær generalforsamling ble avholdt 17. juni 2024. Eier var representert ved ordfører, og selskapet ved styreleder og daglig leder. På generalforsamlingen ble det vedtatt å anvende årets resultat i samsvar med styrets forslag, og dermed avstå fra utbytte på grunn av store investeringer i bygg og anlegg i selskapet.

Det fremgår ikke av protokollen om det ble gjennomført forenklet generalforsamling.

4.4. Eiermøter og informasjon mellom selskap og eier

Ifølge ordfører og varaordfører har det vært praksis at det har vært selskapene som har tatt initiativ til eiermøter når de har hatt behov for det. Dette ønsker man nå å endre til at kommunen som eier i større grad skal ta initiativ til eiermøter.

Vi har redegjort for eiermøtet 14. april 2023 under pkt. 3.3. Som nevnt oppfattet ikke eiers representanter, tidligere varaordfører og kommunedirektør, at dette var et eiermøte. Tidligere varaordfører mener også at utbytte ikke ble tatt opp på dette møtet. Det fremkommer av brevet som selskapet sendte til eier i mars samme år at selskapet ber om eiermøte, og at temaet for eiermøtet var investeringer som selskapet skulle gjøre og utbytte. Vi kjenner ikke til hvordan denne informasjonen ble formidlet innad i kommunen, eller om den ble videreformidlet til bystyret. Det ble som tidligere nevnt, ikke skrevet referat fra dette eiermøtet.

Når det gjelder dette eiermøtet, mener nåværende ordfører og varaordfører at signalet fra eier var at forventningen om utbytte på 13 mill. kr. lå fast. De mener at det derfor ikke var noe å følge opp videre innad i kommunen.

Ifølge tidligere styreleder informerte han nåværende ordfører om selskapets investeringer høsten 2023.

Det var for øvrig et eiermøte mellom selskapet og eier 29. august 2024. Dette eiermøtet var initiert av eier. Det er skrevet referat fra eiermøtet. Tema på eiermøtet var videre utvikling av selskapet og utbytte.

4.5. Revisors vurdering

Eierstrategi og forventninger fra eier

Ifølge eierskapsmeldingen skal det utarbeides eierstrategi som blant annet inneholder forventet avkastning og utbyttepolitikk overfor selskapet. Kommunen har ikke vedtatt en eierstrategi for Bjorstaddalen Avfallsanlegg AS. Forventninger om utbytte vedtas i kommunens budsjett og handlingsplan, uten av det fremgår om denne forventningen er realistisk i forhold til selskapets stilling. Eier informerer ikke selskapet særskilt om utbytteforventningen i budsjettvedtaket, selskapene må følge med på dette selv.

Gjennomføring av generalforsamlinger – behandling av eiersaker

Kommunen har ikke sørget for at innkallingsfrist til generalforsamling er i regulert i selskapets vedtekter. Som eneeier kan kommunen beslutte en slik vedtektsendring i generalforsamling. Så vidt vi kan se, er innkallingen til generalforsamlingen sendt ut med langt kortere frist enn seks uker.

Innkallingene til generalforsamlingene i den perioden vi undersøker er lagt fram for bystyret, som har instruert eierskapsrepresentanten. Eier var representert ved ordfører på generalforsamlingen, i samsvar med eierskapsmeldingen.

I henvendelsen fra selskapet om eiermøte, redegjør selskapet om sine investeringsplaner og hvorfor selskapet ikke ønsker å dele ut utbytte. Vi mener at når selskapet henvender seg til eier med en begrunnet vurdering for hvorfor styret ikke ønsker å utdele utbytte, er dette noe som kommunen som eier bør gjøre formell vurdering av. Eierstyring skal skje i eierorganet, og vi mener at en naturlig avklaring i eiermøtet, kunne ha vært at styrets henvendelse i mars 2023, skulle løftes til generalforsamlingen, med forutgående behandling i bystyret. Eiersaker skal fortrinnsvis behandles i bystyret som kan instruere eierrepresentanten.

Vi vil ellers bemerke at innkalling til generalforsamling skal angi tid og sted for møtet, jf. aksjeloven § 5-10. Dersom det er gjennomført forenklet generalforsamling, skal dette fremgå av protokollen, jf. aksjeloven § 5-7a.

Eiermøter/informasjon mellom selskap og eier

Kommunens eiermelding er uklar når det gjelder hvem som har ansvar for å kalle inn til eiermøter, og når det gjelder hvor ofte det skal være eiermøte (ihht selskapets plan, årlig eller når ordfører og kommunedirektør vurderer).

Det har vært ett eiermøte i den perioden vi undersøker, og i tillegg har tidligere styreleder informert ordfører høsten 2023. De som representerte eier på eiermøtet i april 2023, mener at dette ikke var et eiermøte, selv det går klart fram fra henvendelsen fra selskapet at de bad om eiermøte. Det synes også å være ulike oppfatninger om hva som var tema på møtet. Vi mener at den som representerer eier på eiermøter må sørge for å være informert om hva som er bakgrunnen for og tema for eiermøtet. Det ble heller ikke skrevet referat fra eiermøtet.

5. Konklusjon

Har styret i Bjorstaddalen Avfallsanlegg AS opptrådt i samsvar i gjeldende krav og føringer i utbyttesaken?

Eiers forventninger om utbytte blir vedtatt i kommunens budsjett. Styrets i Bjorstaddalen Avfallsanlegg hadde utarbeidet planer for utdeling av utbytte for regnskapsårene 2019 - 2024/25. Så vidt vi kan se, er ikke styrets planer avstemt med eiers forventning om utbytte.

Dersom selskapet mener at det ikke er mulig eller forsvarlig å imøtekomme eiers forventning, bør selskapet gå i dialog med eier for å få en formell avklaring om hva som skal gjøres. Styret informerte eier om selskapets investeringsplaner og hvilke konsekvenser dette ville ha for utdeling av utbytte i mars 2023, og bad om eiermøte om saken. Vi mener at den informasjonen burde ha vært løftet opp til formell avklaring i eierorganet, og at både selskapet og eier har ansvaret for at det ikke ble gjort.

Aksjeloven begrenser styrets og generalforsamlingens handlingsrom når det gjelder utbytte. I dette tilfelle er det ikke foreslått utbytte. Saksbehandlingen viser ikke om styret kunne gitt utbytte etter aksjelovens krav om likviditet og egenkapital. Sett i forhold til eiers uttrykte forventninger om utbytte, burde styret fått utredet om det var anledning til å gi utbytte etter aksjeloven, og gitt eier en fylldigere begrunnelse for sin beslutning.

Har eierstyringen av Bjorstaddalen Avfallsanlegg AS vært samsvar med kommunens eierskapsmelding og andre relevante føringer?

Vi mener at eierstyringen av Bjorstaddalen Avfallsanlegg delvis har vært i samsvar med kommunens eierskapsmelding.

Kommunen har opptrådt i samsvar med eierskapsmeldingen når det gjelder generalforsamlingen i selskapet. Det innebærer at generalforsamlingssakene har vært behandlet i bystyret før generalforsamlingsmøtet og at eier har vært representert på generalforsamlingen i samsvar med delegert fullmakt.

Kommunen har ikke utarbeidet eierstrategi. Eier har heller ikke hatt annen formell prosess for å formidle sine forventninger til selskapet. Vi mener at det ikke er tilstrekkelig å vedta forventninger til selskapet i bystyret uten at dette blir formelt formidlet til selskapet. Kommunen er nå i gang med å utarbeide eierstrategier.

Det har vært eiermøte både i 2023 og 2024. I forbindelse med eiermøtet i 2023, fikk eier informasjon som burde ha vært løftet til formell avklaring i eierorganet, se også konklusjon over.

Litteratur og kildereferanser

Lover og forskrifter

Lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper ([aksjeloven](#))

Lov 22. juni 2018 nr. 83 om kommuner og fylkeskommuner ([kommuneloven](#))

Forskrift 17. juni 2019 nr. 904 om kontrollutvalg og revisjon ([KU- og revisjonsforskriften](#))

Elektroniske kilder

- Skien kommune, *skien.kommune.no*, nettside, [Kommunens eierskap - Skien kommune](#), lest 13.03.2025
- KS folkevalgtprogram 2019-2023, lest 13.03.2025, [AnbefalingerEierskap2020.PDF](#)
- Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse (NUES), 2024, brukt 13.03.2025 [Den norske anbefalingen om eierstyring og selskapsledelse | NUES](#),

Vedlegg

Vedlegg 1: Uttalelse fra eier

Høringssvar fra Skien kommune, vedrørende eierskapskontroll av Bjorstaddalen Avfallsanlegg AS

Viser til mail den 19.05.2025 om høringsutkast angående rapport om Skien kommunes eierskap av Bjorstaddalen Avfallsanlegg AS. Nedenfor kommer et høringssvar. Vi viser også til tilbakemeldinger gitt i forbindelse med to møtepunkter med revisjonen (oppstarts- og avslutningsmøte), samt kommentarer til referater fra disse møtene.

En bemerkning fra kommunens side er knyttet til lengden på tidslinjen for revisjonen sitt arbeid. Tidslinjen stopper den 11.12.24. I etterkant av dette tidspunktet er det mye dialog mellom eier/kommunen og selskapet. I denne dialogen etterspør blant annet eier en rekke dokumentasjon og informasjon, som bare delvis innfris fra selskapets side. Videre er det opprettelsen av et nytt styre og kommunikasjonen med det nye styret, sentralt for å forstå eiers oppfølging av selskapet og arbeid med å peke ut en videre retning.

Videre er det en generell bemerkning knyttet til eiermøtene. Dette er, som revisjonen påpeker, ikke et møte hvor det fattes beslutninger. Eiermøtene er imidlertid en fin og mer uformell arena for dialog og orientering. Selskapet har imidlertid et ansvar for å løfte de problemstillingene de har behov for avklaringer på til generalforsamlingen. Informasjon i et eiermøte er ofte gitt verbalt og uten dokumentasjon. Videre er det ikke alltid at konsekvenser av investeringer og annet belyses når temaer diskuteres uten saksutredninger. Verken informasjonen som gis, eller eiermøtenes mandat, gir grunnlag for avgjørelser eller behandling. Selskapet må derfor løfte de sakene de trenger avgjørelser på til rett organ (generalforsamling) og konsekvensutrede det som fremlegges.

Eier har i møte med selskapet også signalisert at det minimum gjennomføres ett til to eiermøter i løpet av året, i tillegg til møter i eierskapsorganet.

Videre viser både historikk og dokumentasjon fra eier og selskap at selskapet kjente godt til eiers forventning om utbytte. I tillegg hadde flere av styremedlemmene politiske tilknytninger og verv. I lys av disse rollene ble kommunens forventning til utbytte signalisert knyttet til budsjettbehandlingen.

Eier ble imidlertid aldri orientert om bankens forutsetninger for det mye diskuterte låneopptaket. Jf. punktene over, burde forutsetningene for et låneopptak blitt løftet til de formelle og riktige organene av selskapet.

Vedlegg 2: Metode og kvalitetssikring

Dette oppdraget startet opp ved at oppstartsbrev ble sendt til kommunen og selskapet 13. mars. Det var oppstartsmøter med ordfører og varaordfører og med daglig leder i Bjorstaddalen Næringssselskap 10. april. I møtene presenterte vi prosjektplanen med problemstillinger og plan for gjennomføringen, og vi innhentet også informasjon om saken.

Forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroll skal gjennomføres på en måte som sikrer at informasjonen i rapporten er relevant og pålitelig. At dataene er relevante (gyldige/valide) innebærer at de beskriver de forholdene som problemstillingene omhandler. Pålitelighet (reliabilitet) handler om at innsamling av data skal skje så nøyaktig som mulig og at det ikke har skjedd systematiske feil underveis.

Vi vil nedenfor redegjøre for datagrunnlaget vårt og hvilke metoder vi har brukt for å svare på problemstillingene. Vi vil også beskrive hvilke tiltak som er brukt for å sikre dataenes relevans og pålitelighet.

Innsamling av data, relevans og pålitelighet

Datainnsamling og rapportskriving har foregått i perioden mars-mai 2025.

For å undersøke problemstillingene har vi gjennomgått relevant dokumentasjon. Vi har gjennomført intervjuer og vi har også innhentet informasjon på epost.

Vi har gjennomgått følgende dokumentasjon

- Kommunens eierskapsmelding
- Skriftlig kommunikasjon mellom kommunen og Bjorstaddalen Avfallsanlegg om utbytte fra perioden mars 2023 til november 2024.
- Generalforsamlingssaker for Bjorstaddalen Avfallsanlegg AS for regnskapsåret 2022 og 2023
- Styresaker fra Bjorstaddalen Avfallsanlegg AS

Dokumentgjennomgang gir oversikt over rutiner, retningslinjer, beslutninger og kommunikasjon mellom eier og selskap.

Vi har intervjuet/ innhentet informasjon fra

- ordfører og varaordfører (i oppstartsmøtet)
- daglig leder tidligere konserndirektør og kvalitetssjef i Bjorstaddalen Avfallsanlegg AS (i oppstartsmøtet og på epost)
- tidligere styreleder i Bjorstaddalen Avfallsanlegg AS og Bjorstaddalen Næring AS
- tidligere varaordfører og kommunedirektør (på epost)
- spesialrådgiver i Skien kommune (i oppstartsmøtet og på epost)

Intervjuene gir utfyllende informasjon. Vi har intervjuet de sentrale personene som har hatt befatning med denne saken. Vi utarbeidet intervjuguider, og det er skrevet referat fra intervjuene som er gjennomgått og godkjent av intervjuobjektene. For å belyse saken best mulig har vi intervjuet personer som har hatt befatning med saken både fra eiers og selskapets side. Informasjon gitt i intervjuer er sammenholdt med skriftlig dokumentasjon i de tilfeller slik dokumentasjon foreligger.

Vi har sjekket ut med eier/kommunen og med selskapet at fakta i rapporten er korrekt framstilt. Rapporten er sendt kommunedirektøren til uttalelse, jf. forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 14. Uttalelsen ligger i vedlegg 1.

Personopplysninger

I forbindelse med dette oppdraget har vi behandlet personopplysninger som navn og epostadresse til folkevalgte og ansatte i kommunen og ansatte i selskapet.

Vårt rettslige grunnlag for å behandle personopplysninger er kommuneloven § 24-2 fjerde ledd.

Vi behandler personopplysninger slik det er beskrevet i vår personvernerklæring. Personvernerklæringen er tilgjengelig på vår nettside vtrevisjon.no.

God kommunal revisjonsskikk - kvalitetssikring

Eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon skal gjennomføres, dokumenteres, kvalitetssikres og rapporteres i samsvar med kommuneloven og god kommunal revisjonsskikk.¹⁸

Kvalitetssikringen skal sikre at undersøkelsen og rapporten har nødvendig faglig og metodisk kvalitet. Videre skal det sikres at det er konsistens mellom bestilling, problemstillinger, revisjonskriterier, data, vurderinger og konklusjoner.

Vestfold og Telemark revisjon IKS har et system for kvalitetsstyring som er i samsvar med den internasjonale standarden for kvalitetsstyring.¹⁹ Denne forvaltningsrevisjonen er kvalitetssikret i samsvar med vårt kvalitetsstyringssystem og i samsvar med kravene i RSK 001.

---

¹⁸ God kommunal revisjonsskikk i forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll kommer til uttrykk først og fremst i RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon og RSK 002 Standard for eierskapskontroll. Gjeldende standarder er fastsatt av Norges Kommunerevisorforbunds styre høsten 2020. Standarden bygger på norsk regelverk og internasjonale prinsipper og standarder, fastsett av International Organization of Supreme Audit Institutions (INTOSAI) og Institute of Internal Auditors (IIA).

¹⁹ ISQM 1 og 2 er internasjonale standarder for kvalitetsstyring og oppdragskontroll for revisjonsforetak som utfører revisjon eller forenklet revisorkontroll av regnskaper, eller andre attestasjonsoppdrag eller beslektede tjenester.

På vakt for felleskapets verdier

Rapporten er utarbeidet av
Vestfold og Telemark revisjon IKS

Har du spørsmål til rapporten?

Ta kontakt med oss:

Telefon: 33 07 13 00

E-post: post@vtrevisjon.no

www.vtrevisjon.no

25: 4003 404